

Aktsomhetsvurderinger for bærekraftig
forretningspraksis

Redegjørelse rapporteringsåret 2023

for Røde Kors

□

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Til lesere av rapporten

Næringslivet og offentlig sektor har stor påvirkning på mennesker, samfunn, miljø, klima og dyr og kan både bidra positivt til utvikling, men også medvirke negativt og forårsake skade. Virksomheter har derfor en nøkkelrolle i å oppnå FNs bærekraftsmål og Parisavtalens 1,5 graders mål.

Denne rapporten kan brukes som redegjørelse etter åpenhetsloven, men rapporten favner bredere med klima og miljø, sirkulærøkonomi og antikorrupsjon. Våre medlemmer er forpliktet til å jobbe med aktsomhetsvurderinger og årlig rapportere på arbeidet. Medlemmer i Etisk handel Norge som er på Basisnivå1 oppfyller også åpenhetslovens aktsomhetsvurderingsplikt, og delvis informasjonsplikten.

OECDs begrep Responsible Business Conduct er det vi i Etisk handel Norge kaller for bærekraftig forretningspraksis. Den systematiske innsatsen virksomheter gjør for å kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan de håndterer risiko for negativ påvirkning, samt rette opp skade for mennesker, dyr, samfunn og miljø – kalles aktsomhetsvurderinger (due diligence). Virksomheter over en viss størrelse er gjennom åpenhetsloven pålagt å gjøre aktsomhetsvurderinger på menneskerettigheter. Alle virksomheter, uavhengig av størrelse, er av norske myndigheter forventet å gjøre aktsomhetsvurderinger også på samfunn, miljø og dyr og etterleve FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Dette gjelder både næringsliv, offentlig sektor og organisasjoner.

Etisk handel Norges prinsipper (vår Code of Conduct) for bærekraftig forretningspraksis dekker områdene anstendig arbeid, menneskerettigheter, miljø/klima, antikorrupsjon og dyrevelferd. Rapporten viser åpenhet om hvordan virksomheten arbeider med aktsomhetsvurderinger i tråd med UNGP og OECDs retningslinjer. Alle medlemsrapportene gjøres offentlig tilgjengelig på Etisk handel Norges hjemmesider.

Heidi Furustøl

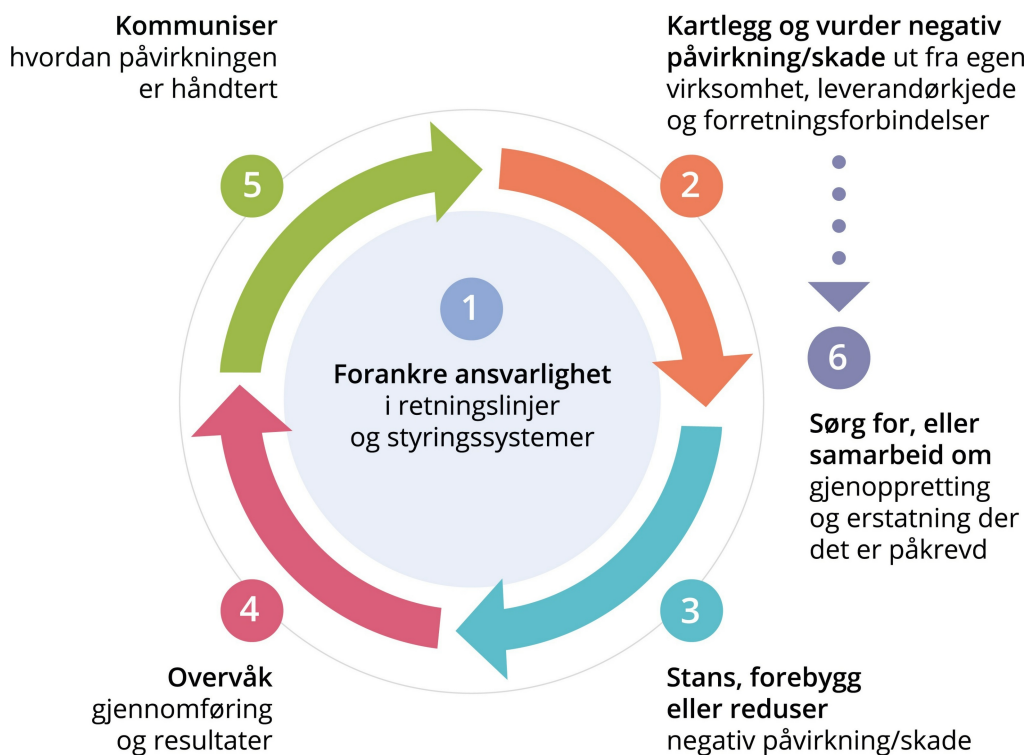
Daglig leder

Etisk handel Norge

Aktsomhetsvurderinger

Denne rapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger betyr ikke at en virksomhet ikke har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men heller at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Denne rapporten er delt inn i kapitler basert på denne modellen.

Forord av daglig leder

Røde Kors ble grunnlagt med formål om å sikre upartisk hjelp til de sårede på slagmarken. I dag gjennomfører vi humanitære aktiviteter over hele verden, tilpasset ulike kontekster og humanitære behov. Vårt samfunnsoppdrag er det samme som da vi ble stiftet: Hindre og lindre nød og lidelse. Beskytte liv og helse.

Røde Kors hjelper mennesker i Norge og internasjonalt. Våre frivillige er til stede for mennesker som trenger støtte og hjelp. Vi er del av en verdensomspennende bevegelse med et stort nettverk av frivillige hjelpere. Internasjonalt jobber Norges Røde Kors alltid gjennom nasjonale Røde Kors-/Røde Halvmåne-søsterforeninger.

Som beredskapsorganisasjon er vi til stede i lokalsamfunn før, under og etter en krise. Primærhelse, sosial inkludering og forebygging av katastrofer er kjerneområdene i Røde Kors' langsiktige engasjement både i Norge og utlandet. Røde Kors er etter kongelig resolusjon anerkjent som humanitær støtteaktør til norske myndigheter. Støtteaktørrollen er en avtale mellom norske myndigheter og Røde Kors om at vi skal samarbeide om å yte humanitær innsats for berørte, sårbare og vanskeligstilte grupper i samfunnet i fred, krig og krise og i tråd med Røde Kors-prinsippene.

Samfunnet vårt har aldri vært utsatt for så store endringer i klima og miljø som vi nå opplever. Klimakrisen skaper i økende grad humanitære behov og preger Røde Kors' innsats der vi er. Røde Kors innser også at humanitær innsats kan gi negative klima- og miljøkonsekvenser, og tar dette på alvor i sine aktiviteter. I 2023 etablerte Røde Kors et nytt hovedprogram for perioden 2024 til 2026. Her er klimakrisen og reduksjon av Røde Kors sitt klimaavtrykk løftet opp som et av organisasjonens viktige satsingsområder.

I 2023 har vi jobbet systematisk med hvordan vi som organisasjon skal bli bedre i vårt aktsomhetsarbeid og i rapporteringen av arbeidet vi gjør. Vi publiserte første rapportering mot åpenhetsloven i juni 2023. Denne rapporten kan du finne på våre nettsider www.rodekors.no. Vi vil fortsette å jobbe kontinuerlig med å forbedre oss, og fremover må vi sikre at vi har et grunnlag som dekker mer av verdikjeden, for å gjøre gode risikovurderinger og prioriteringer på større deler av virksomheten vår.

Røde Kors ønsker å ha en så positiv påvirkning som mulig på mennesker, samfunn og miljø. For å kunne gjøre det, må vi gjøre tydelige prioriteringer i de risikoområdene som vi har, vurdere hvordan vi skal gå frem, og samarbeide med de aktørene og samfunnene vi jobber med. Særlig er dette viktig i de markedene hvor de humanitære behovene er størst. Røde Kors er ofte til stede i utsatte regioner på utlandsprosjektene våre. Dette er prosjekter hvor de vanskelige avveiningene gjøres, og risiko for negativ påvirkning kan være størst. Det må vurderes opp mot verdien av det den humanitære innsatsen.

" Vårt oppdrag er å avdekke, hindre og lindre menneskelig nød og lidelse. "

Anne Bergh
Generalsekretær

Nøkkelinformasjon om virksomheten og leverandørkjeden

Nøkkelinformasjon om virksomheten

Navn på virksomheten

Røde Kors

Adresse hovedkontor

Hausmanns gate 7, Oslo

Viktigste merker, produkter og tjenester

Som beredskapsorganisasjon er vi til stede i lokalsamfunn over hele landet – før, under og etter en krise. Primærhelse, sosial inkludering og forebygging av katastrofer er kjerneområdene i Røde Kors sitt langsiktige engasjement både i Norge og utlandet.

Beskrivelse av virksomhetens struktur

Prinsippene til Røde Kors er: humanitet, upartiskhet, nøytralitet, uavhengighet, frivillighet, enhet og universalitet.

Røde Kors i Norge er del av Røde Kors- og Røde Halvmåne-bevegelsen som er verdens største humanitære nettverk. Gjennom søsterforeninger i nesten alle land og deres lokale frivillige er Røde Kors til stede både før, under og etter katastrofer, kriser og væpnet konflikt. Vi samarbeider tett med alle deler av bevegelsen for å sikre gjennomføring av humanitære aktiviteter.

Landsmøtet er Røde Kors' øverste myndighet. I løpet av landsmøtet får representanter for hele landets lokal- og distriktsforeninger anledning til å diskutere og stadfeste veivalgene for virksomheten vår.

Mellom to landsmøter er landsstyret Røde Kors' høyeste styrende myndighet. Landsstyret leder landsforeningens virksomhet og forvalter organisasjonens midler i samsvar med det hovedprogrammet bestemmer og de vedtak som er vedtatt på landsmøtet. Landsstyret representerer Røde Kors i Norge overfor myndighetene i Norge og i andre land, samt overfor Røde Kors og Røde Halvmåne foreninger utenfor Norge. Generalsekretær for Norges Røde Kors rapporterer til landsstyret.

Røde Kors i Norge er organisert i tre nivåer: lokalt, distrikts- og nasjonalt nivå. Internt er vi delt i tre områder. Dette er Røde Kors Hjelpekorps, Røde Kors Omsorg og Røde Kors Ungdom. Alle nivåer og områder er forpliktet til å innrette planer, strategier og prioriteringer til de målene og prioriteringene som hovedprogrammet fastsetter.

Innenfor landsmøteperioden, og i tråd med vedtatt hovedprogram, gjør landsstyret vedtak om prioriteringer. Dette skjer i samspill mellom de tre organisasjonsnivåene.

Lokalforeninger må i tillegg tilpasse sine planer etter lokale behov. Distriktene bistår lokale ledd med rådgivning, tilrettelegging og opplæring. Distriktene er også pådrivere for at målene i hovedprogrammet kan nås. Distriktet er koordinator og bindeledd mellom lokalt og nasjonalt nivå i organisasjonen.

Nasjonalkontoret representerer Røde Kors overfor nasjonale myndigheter, bistår distrikt og lokale ledd med rådgivning, tilrettelegging og opplæring, og er pådriver for at målene i hovedprogrammet nås. Nasjonalkontoret i Røde Kors eier i tillegg fem aksjeselskap.

Se vår hjemmeside for mer informasjon om Røde Kors sin organisering.
<https://www.rodekors.no/om/organisering/>

Omsetning i rapporteringsåret (NOK)

3 930 096 000

Antall ansatte

810

Er virksomheten omfattet av åpenhetsloven?

Ja

Vesentlige organisatoriske endringer siden forrige rapportering og denne rapportens tidsperiode

I oktober 2023 ble Røde Kors' landsmøte gjennomført. Her ble strategien for neste periode, som er 2024–2026, besluttet. Det ble også besluttet nytt hovedprogram, ny president, nytt styre, samt kontrollkomite med mer.

Hovedprogrammet er en treårig konkretisering av «Langtidsplan for Norges Røde Kors 2020–2030». Fra 2021 ble langtidsplanen innarbeidet i hovedprogrammet. Hovedprogrammet er vedtatt av landsmøtet og er førende for alle som er tilknyttet Røde Kors i Norge.

Norges Røde Kors' landsstyre 2023–2026:

President Siri Hatlen, Akershus Røde Kors

Visepresident Solveig Ugland, Hordaland Røde Kors

Visepresident Åsmund Mjåland, Agder Røde Kors

Styremedlem Einar Buø, Agder Røde Kors

Styremedlem Sven Flo, Sogn og Fjordane Røde Kors

Styremedlem Trine Lise Walthinsen Fossland, Troms Røde Kors

Styremedlem Margit Hermundsgård, Sør-Trøndelag Røde Kors

Styremedlem Pernille Lemming, Østfold Røde Kors

Styremedlem Mawra Mahmood, Oslo Røde Kors

Fra Det sentrale råd: Øivind Granlund, Buskerud Røde Kors

Fra Det sentrale råd: Gunnar Halstadtrø, Sør-Trøndelag Røde Kors

Fra Det sentrale råd: Trond Midtbøen, Telemark Røde Kors

Fra Det sentrale råd: Synøve Sande, Sogn og Fjordane Røde Kors

Landsrådsleder Hjelpkorps: Jarle Bjørge Øverland, Telemark Røde Kors

Landsrådsleder Omsorg: Marte Eika, Oppland Røde Kors

Landsrådsleder Ungdom: Azra Numanovic, Akershus Røde Kors

Ansattvalgt styremedlem: Kjell Roger Andersen, Troms Røde Kors

Kontrollkomiteen for perioden 2023–2026:

Leder: Geir Waaler

Nestleder: Åse Lill Kimestad

Medlem: Kjell Hasselgren

Medlem: Eileen Gjerde

Medlem: Inger Annie Gaathaug

Varamedlem: Dag Røberg

Varamedlem: Reidar Falkensten

Komiteens sekretær: Anne Schrøder

Navn, tittel for kontaktperson for rapporten

Anne Solberg, fagleder innkjøp

E-post adresse for kontaktperson for rapporten

anne.solberg@redcross.no

Informasjon om leverandørkjeden

Generell beskrivelse av virksomhetens innkjøpsmodell og leverandørkjede

Røde Kors har en stor kontraktsporfølje, hvor de fleste av kontraktene gjelder varer og tjenester til vår egen humanitære innsats og drift. Midlene som Røde Kors mottar er fra offentlige etater, næringsliv, privatpersoner og andre typer bidrag. Det inngås også samarbeidsavtaler med offentlige instanser og andre organisasjoner.

Røde Kors har en desentralisert innkjøpsstruktur der kjøpsprosessen gjennomføres av behovseieren. Innkjøp på nasjonalkontoret etablerer og forvalter regelverk, veiledninger, maler og prosesser som skal sette behovseieren i stand til å gjennomføre kjøpet. Innkjøp gir råd, støtte og bistand ved behov i prosessene, samt følger opp hvordan prosessene gjennomføres.

De fleste grossistene og leverandørene som Røde Kors kjøper varer fra, er norske. Vi kjøper fra utlandet ved våre regionskontor og direkte fra produsent i et av våre aksjeselskap. Mange av våre aktiviteter får varer fra produksjon som skjer i utlandet, også fra land utenfor Europa. Det inngås avtaler med både norske og utenlandske tjenesteleverandører. Innkjøp av varer og tjenester som skal bidra til Røde Kors sin humanitære innsats, gjøres i noen tilfeller lokalt. For enkelte utenlandsprosjekter kan det være et utfordrende marked å gjennomføre innkjøp i. Derfor benytter vi IFRC som leverandør på flere utlandsprosjekter. I særlig utfordrende markeder gjør Røde Kors en avveining i forhold til om den humanitære innsatsen har en større verdi, eksempelvis å redde liv.

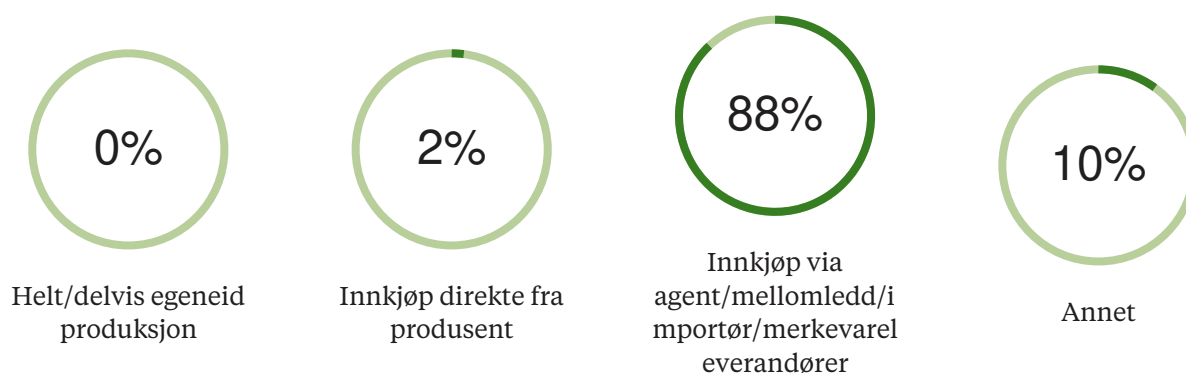
Antall leverandører som virksomheten har hatt kommersielle relasjoner med i rapporteringsåret

5 291

Kommentar til antall leverandører

Antall leverandører er et uttrekk fra leverandørbasen til Røde Kors' nasjonalkontor, distriktskontor, lokalforeninger, samt Røde Kors førstehjelp, for året 2022. Ikke inkludert i tallene er de minste lokale lagene, og aksjeselskapene, som bruker systemer som vi sentralt ikke har tilgang til.

Type innkjøp/ leverandørforhold

Røde Kors har ingen egen produksjon av varer, men kjøper varer og tjenester til vår humanitære bistand og til drift av Røde Kors' aktiviteter. Vi kjøper førstehjelpsutstyr direkte fra produsent i et av aksjeselskapene. Konsulent- og rådgivningstjenester er her definert som «Annet».

Liste over førsteleddsprodusenter per land

Kina :	53
Pakistan :	1
Tyrkia :	1
Norge :	101
Libanon :	1
Syria :	1
Myanmar/Burma :	1
Honduras :	1
Kenya :	1
Nigeria :	1
Burkina Faso :	1
Somalia :	1
Sør-Sudan :	1
Libya :	1
Irak :	1
Colombia :	1
El Salvador :	1
Sverige :	5
Storbritannia :	1
Tyskland :	1
USA :	2
Irak :	1
Finland :	1
Danmark :	2
Nederland :	2

Røde Kors leverer sine humanitære tjenester i inn- og utland, og har leverandører fra mange land med en kompleks verdikjede. Dette er tidligere fulgt opp innenfor hver avdeling og aktivitet. Historisk har ikke organisasjonen hatt en samlet oversikt over leverandører og førsteleddsprodusenter per land på tvers av aktivitetene. Vi har i 2023 jobbet med å samle alle kontraktene i et kontraktssystem, og dette arbeidet vil fortsette i 2024. Listen som her er vist, er leverandører som så langt er kartlagt og inneholder både tjenester og produkter.

Oppgi antall arbeidere hos førsteleddsprodusenter som virksomheten har oversikt over, og hvor mange produsenter dette er basert på:

Antall arbeidere

9 871

Antall produsenter dette er basert på

50

Antall arbeidere per produsent (kalkulert snitt)

198

Kommentar til antall arbeidere

Tall er hentet fra leverandør.

Viktigste innsatsfaktorer/råvarer for produkter eller tjenester og geografi

Humanitære tjenester

Globalt
Norge

Er virksomheten leverandør til offentlig sektor?

Nei

Mål og fremdrift

Prosessmål og fremdrift i rapporteringsåret

1

Mål: Etablere en tilskuddsordning for miljøvennlige alternativer.

Status: Tilskuddsordningen «Tilskudd til grønne og klimavennlige tiltak» ble implementert i 2023 og godt mottatt av lokalforeningene. Formålet med ordningen er å stimulere til å teste ut tiltak eller ta i bruk løsninger for å redusere klimagassutslipp og bli mer miljøvennlig.

2

Mål: Etablere en enhetlig rutine for aktsomhetsvurderinger i Røde Kors.

Status: Røde Kors etablerte en rutine og veiledning for aktsomhetsvurderinger våren 2023. Rutinen er kommunisert ut til organisasjonen og knyttet mot andre verktøy og veiledninger.

3

Mål: Gjennomføre aktsomhetsvurderinger i henhold til besluttet rutine, etter prioritert risiko.

Status: Vi gjennomfører aktsomhetsvurderinger før en kontrakt signeres. Dette ivaretas i malene og i rutinen vår. For større kjøp må leverandøren sende oss et egenmeldingsskjema for aktsomhet. Egenmeldingsskjemaet ble oppdatert i 2023. Det som blir kartlagt på leverandøren, skal registreres på leverandørkortet i kontraktsystemet og følges opp av innkjøp.

MÅL FOR KOMMENDE ÅR

1

Vi skal i neste rapporteringsår heve kvaliteten på data som vi samler inn fra organisasjonen for å få et bedre analyse- og beslutningsgrunnlag slik at vi kan gjøre aksjonene våre mer målrettet.

2

Gjennomføre aktsomhetsvurderinger i kontraktsperioden.

3

Gjennomføre sertifisering i miljøfyrtårn på alle distrikter innen 2024.

4

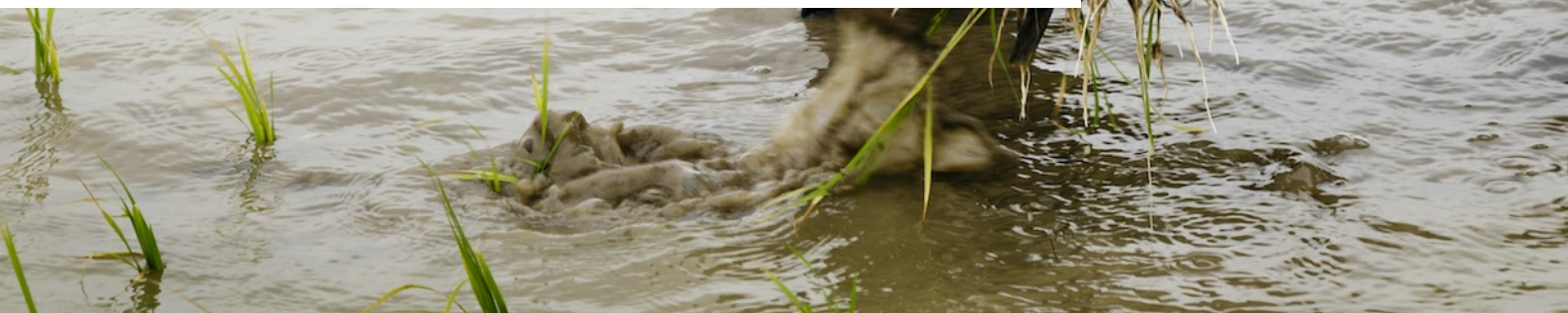
Forsterke klimakravene i reisebestemmelsene slik at hele organisasjonen omfattes av de forsterkede kravene og reiser mer miljøvennlig.

1

Forankring av bærekraft i virksomheten

Forankring av ansvarlighet knyttet til bærekraftig forretningspraksis i virksomheten handler om å ha strategier, planer, relevante policyer og retningslinjer for aktsomhetsvurderinger som er vedtatt av ledelsen. Disse bør omfatte hele virksomheten, samt virksomhetens leverandørkjede og forretningsforbindelser. Effektive styringssystemer for implementering er en forutsetning for å lykkes, og arbeidet med aktsomhetsvurderinger bør være en integrert del av virksomhetens forretningsdrift. Tydelige forventninger fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar innad i virksomheten for implementering av de ulike delene av aktsomhetsvurderinger er viktig. Alle involverte må vite hva de skal gjøre. Åpenhet om forpliktelser virksomheten har til seg selv, utfordringer de står overfor og hvordan dette håndteres, er vesentlig.

1.A Policy for egen virksomhet

1.A.1 Lenke til offentlig tilgjengelig policy for egen virksomhet

<https://www.rodekors.no/om/rapporter-publikasjoner/>

1.A.2 Hva sier virksomheten offentlig om sine forpliktelser til å respektere mennesker, dyr, samfunn, miljø og klima?

For å gjøre kravene som Røde Kors setter til seg selv, tydelig for ansatte, leverandører og andre interessenter, eksempelvis donatorer og samarbeidspartnere, har Røde Kors utviklet bestemmelser og reglement som ivaretar organisasjonens krav til menneskerettigheter, arbeidsforhold, misligheter og korrupsjon, dyrevelferd og miljø.

Etikkerklæringen for ansatte, leverandører og samarbeidspartnere er basert på Genève-konvensjonene, FNs verdenserklæring om menneskerettigheter, FNs veiledende prinsipper om næringsliv og menneskerettigheter, FNs konvensjoner om klima, mangfold, rettigheter og diskriminering, herunder Parisavtalen, FNs barnekonvensjon og ILO konvensjonene, Den europeiske menneskerettighetskonvensjon og den norske Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven).

For å påse at Røde Kors' krav blir fulgt i hele verdikjeden, gjennomfører Røde Kors årlig revisjoner, risikokartlegging og aktsomhetsvurderinger i tråd med OECD sine retningslinjer. Dersom vi oppdager avvik, vil dette følges opp internt av rett fagområde, og vi vil gå i dialog med våre samarbeidspartnere for å rette opp i forholdet. Hvis vi ikke oppnår dialog og åpenhet vil vi i ytterste konsekvens avslutte aktiviteten og samarbeidet.

1.A.3 Hvordan er policy for egen virksomhet blitt utviklet og forankret?

Landsmøte er øverste myndighet i Røde Kors og beslutter Røde Kors sine strategier, hovedprogram, samt Røde Kors' lover og regler (VOVV) med tilhørende bestemmelser, for neste landsmøteperiode. Landsmøteperioden er tre år. Alle bestemmelser (policy) skal som hovedregel gjelde for treårs-perioden hvis mulig. Der hvor det er behov for endringer i nevnte styrende dokumenter i landsmøteperioden, skal dette behandles av landsstyret.

Bærekraft er et hovedmål for Røde Kors. For å sikre at vi er ansvarlige og bærekraftige, har vi styrende dokumenter for klima og miljø, innkjøp, habilitet, misligheter og korrupsjon, seksuell trakassering, aktsomhetsvurderinger, håndtering og varsling av kritikkverdige forhold med mer.

Utviklingen av styrende dokumenter i Røde Kors gjøres av fagmiljøene som har kompetanse om det aktuelle fagområdet, koordinert med andre relevante fagmiljøer. Når dokumentet er utviklet til et første utkast, sendes det ut på høring, hvor andre berørte (selskap, avdelinger, distrikter, lokalforeninger og frivillige) får mulighet til å komme med sine innspill før endelig versjon presenteres ledergruppen og generalsekretæren.

Generalsekretæren godkjenner på vegne av ansatte. For at en bestemmelse skal gjelde for frivilligheten, vil Generalsekretæren presentere denne for landsstyret, som må beslutte at dette skal gjelde for alle (ansatte og frivillige) i Røde Kors. Dersom det som skal godkjennes gjelder et område som kontrolleres av en av Røde Kors sine komiteer, skal dette også fremlegges der.

Bestemmelser i Røde Kors svarer til Røde Kors sine interne lover og gjøres tilgjengelig på intranett med egne fagsider, manualer og kurs. For lokale ledd er lokalforeningshåndboken benyttet som en guide til Røde Kors sine bestemmelser, lover og regler. For å minne organisasjonen på at reglene er der og må følges har organisasjonen flere fora hvor dette opplyses om, som kvartalssamlinger, fagsamlinger, møter, workplace, intranett og internavis.

1.B Organisering og internkommunikasjon

1.B.1 Hvordan er arbeidet med aktsomhetsvurderinger organisert i virksomheten, forankret i interne retningslinjer og rutiner og hvorfor?

Røde Kors etterstreber seg en aktsomhet i alle aktiviteter, og aktsomhetsvurderinger vil være en kontinuerlig prosess. Dette er forankret i bestemmelser, rutiner og i veiledninger.

Aktsomhetsvurderinger før inngåelse av kontrakt:

Vi har følgende regler for aktsomhet før vi inngår en avtale om kjøp av varer og tjenester:

- Alle kjøp i Røde Kors skal følge de etiske reglene i innkjøpsbestemmelsene.
- Ved kjøp over 100 000 NOK skal leverandøren signere Røde Kors sine innkjøpsvilkår og skjemaet «Etikkerklæring for leverandører».
- På kjøp over 200 000 NOK skal Røde Kors sine standardkontrakter og veiledning for disse benyttes. Kontraktveilederen skal sette den enkelte i stand til å bruke riktig kontrakttype og sier at alle kontrakter skal registreres i kontraktssystemet. I kontraktene, og tilhørende maler, har Røde Kors etablert standardkrav som skal ivareta Røde Kors' påvirkning på mennesker, samfunn og miljø.
- For kjøp over 500 000 NOK skal innkjøpsprosessen følges fullt ut, kjøpet skal dokumenteres, og sjekklisten for store kjøp må benyttes. Det er sterkere krav til etisk dokumentasjon fra leverandøren.
- For alle kjøp og kontrakter over 1 000 000 NOK er det en plikt til å gjennomføre en særlig vurdering av leverandøren og leverandøren sin verdikjede. Det skal foretas en aktsomhetsvurdering i kontraktperioden av alle kjøp over 1 000 000 NOK. Leverandøren må signere et egenmeldingsskjema før signering av kontrakt, som skal hjelpe Røde Kors til å gjøre en risikovurdering og videre en vurdering av leverandørens aktsomhet. Dette spesifiseres og forpliktes i kontrakten.

Aktsomhetsvurderinger i kontraktperioden:

Røde Kors har satt et krav til at alle kontrakter over 1 000 000 NOK skal ha en aktsomhetsvurdering i kontraktperioden. I tillegg skal vi årlig gjennomføre kontrollbesøk av minimum en leverandør.

Fagområdet innkjøp på nasjonalkontoret vil bistå organisasjonen i arbeidet og samle inn relevant økonomiske data. Leverandører som Røde Kors handler med for til sammen 1 000 000 NOK eller mer i året, skal automatisk være med i risikovurderingen til innkjøp. Vi har i 2023 utviklet kontraktssystemet vårt ytterligere slik at vi kan samle data om ulike risikofaktorer og etiske forhold. Vi har også fått på plass et saksbehandlingssystem hvor vi kan registrere mistanke om misligheter og hvor innkjøp kan følge dette opp kontinuerlig.

Aktsomhetsrapporter og vurderinger i Røde Kors skal informeres om og lagres på et sted hvor de er tilgjengelige for interne og eksterne interessenter. For ekstern rapportering er dette www.rodekors.no, og for interne er dette Røde Kors sitt arkiv. Respektive øverste leder i hver juridiske enhet er ansvarlig for prosessen og resultatet av aktsomhetsvurderingene for sin del av virksomheten.

1.B.2 Hvordan blir betydningen av virksomhetens aktsomhetsvurderinger konkretisert og tydeliggjort for de ansatte gjennom stillingsbeskrivelse (eller lignende), arbeidsoppgaver og incentivordninger?

Aktsomhetsvurderinger er forpliktet i bestemmelsene som er tilknyttet Røde Kors sine lover. Disse lovene og bestemmelsene er overordnet og retningsgivende for alle ledd i Røde Kors i Norge.

For avdelinger og fagområder er dette tydeliggjort i mandatene til hver avdeling. For frivillige og lokale ledd er dette spesifisert i lokalforeningshåndboken som alle lokale ledd skal følge.

Bevilgninger blir vurdert ut fra hva midlene skal brukes til og blir stoppet dersom det vurderes at de etiske kravene som vi har til oss selv, ikke blir fulgt i bruken av midlene.

For klima og miljø har Røde Kors en incentivordning hvor lokale ledd får mer midler hvis kjøpet er mer miljøvennlig.

1.B.3 Hvordan sikres det at relevante ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre arbeidet med aktsomhetsvurderinger?

Røde Kors er en stor organisasjon, og vi har en desentralisert innkjøpsstruktur hvor alle gjennomfører og er ansvarlige for sine egne kjøp. Det er derfor en utfordring å holde alle våre ansatte og 41 000 frivillige oppdatert om hva som gjelder til enhver tid og å følge opp at organisasjonen følger disse reglene. Opplæring av organisasjonen i alle interne og eksterne regler er derfor en kontinuerlig prosess.

For å kunne ivareta kompetansebygging og etterlevelse av reglene på en best mulig måte, må all nødvendig informasjon, som bestemmelser, rutiner og veiledninger, være tilgjengelig og oppdatert på fagsidene og intranett. I tillegg må lokalforeningshåndboken alltid være oppdatert med rett informasjon.

For å holde fokus oppe og nå ut til alle, må fagområder i tillegg supplere skriftlig informasjon med en jevnlig bevisstgjøring av bestemmelser og rutiner på andre arenaer. Dette gjøres med kurs, individuell opplæring etter behov, kort gjennomgang i møter, stand på felles forum og fagdager. Eksempelvis gjennomfører de ulike aktivitetene, omsorg, hjelpekorps og ungdom årlige samlinger, som er en arena for å presentere informasjon tilpasset deres aktiviteter.

1.C. Planer og ressurser

1.C.1 Hvordan er virksomhetens forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn, dyr og miljø forankret i virksomhetens strategier og handlingsplaner?

Hovedprogrammet er vedtatt av landsmøtet og er førende for alle som er tilknyttet Røde Kors i Norge. Klima, miljø og bærekraft er forankret i Røde Kors sine strategier og handlingsplaner.

Nåværende strategi- og handlingsplan har ikke inkludert aktsomhetsvurderinger og Åpenhetsloven særskilt, da handlingsplanen ble laget før rutinen for aktsomhetsvurderinger ble vedtatt.

1.C.2 Hvordan følges virksomhetens strategier og planer for å være ansvarlig og bærekraftig opp av ledelse og styre?

Historisk har ikke negative effekter på mennesker og samfunn vært rapportert til styret i en egen rapport, slik som klima og miljø. for året 2023 er åpenhetsrapporten, risiko og avdekte negative effekter blitt behandlet i landsstyret.

Gjennom mål- og resultatstyring konkretiserer og følger vi opp hovedprogrammet for å sikre at hele Røde Kors gjør det landsmøtet har besluttet.

Vi følger opp vår måloppnåelse som vist under.

Vi har resultatutviklingsmøter mellom distriktskontorene og nasjonalkontoret:

- Distriktskontorene rapporterer tre ganger årlig på status for måloppnåelse, samt på status for tiltak for å nå mål.
 - Rapporteringen danner grunnlag for resultatutviklingsmøter mellom distriktskontor og nasjonalkontoret.
- Formålet med resultatutviklingsmøtene er å ha dialog om gjennomføringen av HAPRO, samt sikre informasjon og styring mellom distrikts- og nasjonalkontor.

Oppfølging ved nasjonalkontoret:

- Ved nasjonalkontoret rapporterer måleierne, dvs. de som er ansvarlige for målene i hovedprogrammet (både nasjonalt og internasjonalt), tertialvis på status for måloppnåelse. Rapporteringen gjøres i Corporater.
- Rapporteringen inkluderer vurdering av risiko og risikoreduserende tiltak.
- Ledergruppen går gjennom status for avdelingenes handlingsplaner to ganger i året; før sommeren og før jul.

Rapportering til landsstyret:

- nasjonalkontoret utarbeider tertialvis resultatrapport som redegjør for måloppnåelse og økonomisk status. Rapporten tar utgangspunkt i måleierens rapportering i Corporater samt økonomisk status.
- Resultatrapporten behandles i landsstyret etter hvert tertial.

I tillegg til humanitære tjenester og respons i kriser og nødsituasjoner har Røde Kors hatt særlig fokus på disse områdene i 2023:

- Mangfold og inkludering, aktivitets- og redegjørelsesplikten.
- Fokus på miljøsertifisering av nasjonalkontoret og distriktskontorer.
- Klimaregnskap og å være en pilot i ICRC sitt «Humanitarian carbon calculator».
- Støtteordninger for klimavennlige kjøp og investeringer.
- Røde Kors sin aktsomhet i verdikjeden og rapportering mot Åpenhetsloven.
- Etablere systemer og prosesser for å følge opp risiko i verdikjeden på en best mulig måte.
- Reglement for misligheter og korrupsjon, som gjelder for alle ansatte.

1.D Partnerskap og samarbeid med forretningsforbindelser, spesielt leverandører

1.D.1 Hvordan tydeliggjør virksomheten viktigheten av ansvarlighet og bærekraft i møte med forretningsforbindelser, spesielt i leverandørkjeden?

Røde Kors sine innkjøpsvilkår, med vedleggene (etikkerklæring og egenerklæring), er obligatoriske og absolutte krav, og våre samarbeidspartnere, leverandører og donatorer må akseptere disse for å samhandle med Røde Kors.

Videre er de kravene som Røde Kors har til forretningsforbindelser og leverandører, formulert i maler, kontrakter og øvrige forespørselsdokumenter.

Hvilke dokumenter som benyttes, styres av verdien på avtalen. Disse er like for leverandører, donorer og andre forbindelser. Eksempel på et slikt dokument er «Innkjøpsvilkår for leverandører» som legges ved alle våre forespørsler og kontrakter, og må signeres av vår avtalepart, når kontraktstørrelsen overstiger 100 000 NOK.

I innkjøpsvilkårenes (punkt 12 Samfunnsansvar), er det stilt krav til at leverandøren må utøve sin forretningsvirksomhet slik at den ikke bryter med internasjonale anerkjente standarder og regler knyttet til internasjonal humanitærrett, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, forbud mot bruk av barnarbeid, miljø og anti-korrupsjon eller vilkårene i Code of Conduct. Innkjøpsvilkårenes vedlegg 1, Code of Conduct, utgjør «Etikkerklæring om samfunnsansvar for handel i og med Norges Røde Kors», og må signeres av vår avtalepart når kontraktstørrelsen overstiger 100 000 NOK.

For større kjøp og donasjoner som overstiger 1 000 000 NOK må alle avtaleparter fylle ut og signere vedlegg 2 til innkjøpsvilkårene: «Egenmeldingskjema for etisk og ansvarlig samarbeid med Røde Kors». I dette skjemaet ber Røde Kors om svar på en rekke spørsmål knyttet til menneskerettigheter, forretningsskikk, arbeidsvilkår, korrupsjon, klima, miljø.

For å verifisere at samarbeidspartnere og leverandører til Røde Kors vil opprettholde Røde Kors sine strenge standarder og verdier i avtaleperioden, er en aktsomhetsvurdering forpliktet i avtalen og i kravspesifikasjonen, som en avtalepart til Røde Kors må akseptere.

1.E Erfaringer og endringer

1.E.1 Hvilke erfaringer har virksomheten gjort seg om arbeidet med bærekraftig forretningspraksis i rapporteringsåret, og hva har endret seg som et resultat av dette?

Røde Kors har ved hjelp av kontroller, aktsomhetsvurderinger, revisjoner og varslingsportalen oppdaget flere forhold som har fått konsekvenser i rapporteringsåret.

- Etter revisjon og en intern gjennomgang av reglement for misligheter og korrupsjon for ansatte ble det besluttet at Røde Kors skal gjøre reglementet om til en bestemmelse. Arbeidet med dette vil starte i 2024.

- Aktsomhetsvurderinger har fått mye oppmerksomhet gjennom året, og vi har hatt vurderinger av systemer og oppfølgingsmetoder for å kunne følge opp det vi gjør på en systematisk måte. Eksempelvis er kontraktsystemet endret for å tilpasses registrering av mer informasjon om leverandører.

- Vi har gått til anskaffelse av et saksbehandlingssystem som implementeres i begynnelsen av januar 2024. Saksbehandlingssystemet vil hjelpe oss til en mer systematisk oppfølging av negative forhold og avvik som er identifisert gjennom aktsomhetsvurderinger og fra vårt øvrige arbeid.

- I kartleggingen av Røde Kors sin ansvarlighet lærer organisasjonen hvordan vi kan strukturere våre aktsomhetsprosesser og hva som må forbedres. Dette har medført at vi har oppdatert styringsverktøy og dokumentasjon, og dette vil være en kontinuerlig prosess.

- En kartlegging av kontraktene våre viser at mange ennå ikke er registrert i kontraktsystemet, og at en del avtaler heller ikke er registrert i arkivet. Vi må følge tettere opp at alle avtalene våre blir registrert i vårt felles kontraktsystem.

- Det er ulik praksis for arkivering og lagring av dokumentasjon. Vi ser at det er utfordrende å få hele organisasjonen til å lagre alt som er arkivverdig. Dette gjelder også dokumentene som benyttes ved innkjøp. Prosessen for arkivering av innkjøpsdokumenter må gjennomgås og være i henhold til reglement for arkivering, som ble etablert i 2023.

- I arbeidet med å gjøre Røde Kors miljøfyrtårnsertifisert, både på distrikter, aksjeselskap og på nasjonalkontoret, har vi endret dokumenter og rutiner for fagområder, eksempelvis innkjøp. Dette er utført i 2023. Nye klimakrav og krav fra Åpenhetsloven har medført et behov for å oppdatere «Egenmeldingskjema for etisk og ansvarlig samarbeid med Røde Kors» (innkjøpsvilkår vedlegg 2), og det har vært behov for å koordinere endringene med flere avdelinger og fagområder.

- Strengere miljøkrav og strengere krav om aktsomhet har fått konsekvenser for hva man tildeler midler til i organisasjonen i 2023. Særlig har dette fått konsekvenser for lokale lag.

- Røde Kors har hatt en lite systematisk tilnærming til risikovurderinger på klima- og miljøområdet. I 2023 har vi jobbet for å bli bedre på dette. Det gjelder for det første risiko knyttet til klimarelaterte hendelser som kan oppstå i vårt beredskapsarbeid. Her er det kommunene selv som risikovurderer klimarelaterte hendelser, men Røde Kors lokalt oppfordres til å være tett på kommunene i prosesser rundt utarbeidelse av innhold i samarbeidsavtaler om beredskap. For det andre har vi startet arbeidet med å vurdere egen potensiell negativ påvirkning på klima og miljø når vi gjennomfører våre aktiviteter. Risikostyring og risikovurderinger er et kontinuerlig forbedringsarbeid.

- Aktsomhetsvurderinger før kontrakten signeres har medført at vi har oppdaget risiko for negativ påvirkning og har bedt om mer dokumentasjon og samtaler. Det hender også at vi får kommentarer og forbedringspunkter fra leverandørene på våre dokumenter. Dette har medført endring i interne krav og rutiner.

- Vi oppdaget avvik på dokumentasjon og testrapporter hos en leverandør i et av Røde Kors' aksjeselskap. Dette medførte en intern revisjon av avtalen og leverandøren. Her gikk vi i dialog med leverandøren og gjennomførte besøk på flere fabrikker. Etter endt vurdering ble deler av leveransen stanset og avtalen endret. Leverandøren leverer fortsatt de produktene hvor dokumentasjon og etiske krav er oppfylt.

- Vi oppdager og får varsler om kritikkverdige forhold i prosjekter. Det iverksettes kontroller og oppfølging, samt samarbeid med leverandører ute i aktivitetene.

- Vi ser at antall varsler øker i varslingsportalen. Denne finner du her:
<https://www.rodekors.no/om/kontakt/varsling/>

En økning i antall varsler viser at flere sier ifra, og at Røde Kors får en større mulighet for å kartlegge risikoområder og videre kunne rette opp i forhold som det blir varslet om.

I 2023 ble det mottatt totalt 122 henvendelser i varslingsportalen, mens det året før ble varslet om 89 saker. Alle saker behandles i henhold til våre veiledere om håndtering av varsel om kritikkverdige forhold. Det kan varsles på mange ulike forhold som av den enkelte vurderes til å være kritikkverdige.

En stor andel av hendelsene det varsles om, omhandler kategoriene under:

- Mobbing eller trakassering (27)
- Uforsvarlig arbeidsmiljø/organisasjonskultur (18)
- Myndighetsmisbruk/misbruk av autoritet (14)
- Seksuell trakassering/overgrep (11)
- Korrupsjon/annen økonomisk kriminalitet (9)

Av de totalt 122 sakene som er registrert, har seks saker internasjonal opprinnelse. Internasjonale saker er komplekse og omhandler forhold som gjør saksbehandlingen omfattende.

I 2023 har varslingssaker resultert hovedsakelig i konflikthåndtering gjennom dialog, sanksjoner etter § 10 i lover for Røde Kors, advarsel eller personalsaker.

2

Fastsette fokus for rapporten

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere virksomhetens risiko for, og faktiske negative påvirkning/ skade, på mennesker, dyr, samfunn og miljø, inkludert i leverandørkjeden og gjennom forretningsforbindelser. Det handler om å først danne seg et overordnet risikobilde, for så å prioritere mest vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging og håndtering av funn. Hvordan virksomheten er involvert i eventuell negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø, er sentralt for å avgjøre riktig respons og tiltak. Involvering av interessenter, spesielt påvirkede parter, er sentralt i kartleggingsarbeidet, så vel som i tiltak for å håndtere utfordringene på en god måte.

2.A Kartlegging og prioritering

PRIORITERT NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE FOR MENNESKER, DYR, SAMFUNN OG MILJØ

Å prioritere en eller flere risikoområder på bakgrunn av alvorlighetsgrad, betyr ikke at noen risiko er viktigere enn andre, eller at virksomheter ikke gjør noen med annen risiko, men at det som har størst negativ påvirkning prioriteres først. Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess.

2.A.1 List opp virksomhetens faktiske negative konsekvenser og/eller prioriterte vesentlig risiko for negativ påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø. Merk at de prioriterte risikoene dere lister opp i tabellen under vil bli overført til trinn 3 av denne rapporten, hvor dere vil bli bedt om å besvare hvordan dere arbeider med å stanse, forebygge eller redusere den negative påvirkningen.

Prioritert negativ påvirkning / skade	Relatert tema	Geografi
Vi mangler informasjon om leverandører og kontrakter, som gjør at vi ikke kan gjøre gode nok risiko- og aktsomhetsvurderinger.		Globalt Norge
Vi har en risiko for at mennesker som arbeider i verdikjeden til Røde Kors, ikke har gode nok arbeidsvilkår og i verst tenkelige utfall, opplever brudd på deres rettigheter.		Kina Norge

Norges Røde Kors kjøper et bredt spekter av varer og tjenester i forbindelse med vårt bistandsarbeid i inn- og utland. Økonomisk omfatter dette både kjøp med svært lav verdi og kjøp som har en verdi på flere millioner kroner. Vi velger derfor å legge en økonomisk terskelverdi til grunn som et kriterium når vi skal identifisere hvilke kjøp som vi gjennomfører en risikovurdering av. I våre risikovurderinger på store kjøp kartlegger vi opprinnelsesland, bransje og produkttype, som videre gjør at vi kan analysere de etiske risikoene. Risikofaktorer som Røde Kors er særlig opptatt av, er arbeidsforhold, lønnsvilkår, mindreårig arbeidskraft, menneskerettigheter, IHR/Internasjonal humanitær rett, korrupsjon og mislighold, diskriminering, samt klima og miljø.

Vurderingen baserer seg bl.a. på FNs Guiding Principles on Business and Human Rights, OECDs Due Diligence Guidance for Responsible Business Conduct, DFØs høyrisikoliste og Etisk Handel sin ressursdatabase. Videre har vi etablert interne retningslinjer for gjennomføring av aktsomhetsvurderinger.

En risiko- og årsaksanalyse viser at vi har flere risikoer i våre verdikjeder. Risikoene og vår mulighet til påvirkning vil variere. Under er produkter og bransjer som Røde Kors har kartlagt at vi har en risiko for negativ effekt på mennesker, samfunn og miljø:

1. Røde Kors Hjelpekorps, delegater og ansatte bruker uniformer og profileringstøy. Bransjene innenfor tøy og tekstil har vært i hard konkurranse, og det har i flere tilfeller ført til at selskaper og underleverandører kan gå for produksjonsmetoder som er raske og billige. Dette gjør at arbeidstakere blir mer sårbare for å bli utsatt for tvang, bl.a. på grunn av lav sosial status og et vanskelig arbeidsmarked. Dette kan eksempelvis gi seg utslag i lange arbeidsdager, vanskelige arbeidsvilkår, barnarbeid, manglende sikkerhet samt håndtering av farlige kjemikalier.

2. Røde Kors sin drift og aktiviteter er avhengig av systemstøtte og IKT-verktøy. Produksjonen av komponenter og produkter som brukes innenfor informasjonsteknologi, skjer i stor grad i fabrikker som er i utsatte marked. Her er det dokumentert at det kan være problemer med arbeidstakerrettigheter i de aktuelle fabrikkene, spesielt i form av lave lønninger, tvungen overtid, misbruk av studenter som arbeidskraft og oppsigelse av fagforeningsledere. Menneskerettighetsrisikoene antas å være noe lavere for montering/sammenstilling enn for produksjon av komponenter.

3. Hjelpekorpsset, feltsalg og nasjonale aktiviteter benytter biler og kjøretøy i aktivitetene. Disse bransjene har mange komponenter og materialer som er produsert over hele verden, og mange av disse landene er markeder med høy risiko. Verdikjeden er kompleks, og det er vanskelig for leverandørene å kartlegge alt som skjer. Manglende kartlegging kan føre til lite gjennomsiktighet, noe som øker risikoen for misligheter.

4. Drift av kantiner og bestilling av mat, er nødvendig i den daglige driften. Det er dokumenterte brudd på menneskerettigheter og skadevirkninger på miljøet i landbrukssektoren nasjonalt og internasjonalt. Dette gjelder blant annet bruk av barnarbeid og tvangsarbeid, slavelignende arbeidsforhold, svært lave lønninger, usikker bruk av plantevernmidler og andre helse- og sikkerhetsproblemer, samt begrensninger på folks rett til å melde seg inn i fagforeninger. Eksempler på høyrisiko råvarer er kaffe, te, sukker, jordbær, eksotisk frukt og grønnsaker.

5. Nasjonale og internasjonale aktiviteter benytter medisinsk utstyr, feltsykehus og har et behov for PPE-utstyr (PPE = Personal Protective Equipment). I tillegg selger Røde Kors Førstehjelp førstehjelpsprodukter. Ved disse produktene er leverandørkjedene komplekse, og sporbarheten begrenset, delvis på grunn av bruk av underleverandører, for eksempel i produksjonen av kirurgiske instrumenter og PPE-utstyr. Før koronapandemien ble nesten alt av dette utstyret produsert i land og regioner som i stor grad hadde høy risiko for brudd på menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter, som for eksempel Kina, Pakistan, Malaysia og Thailand. Etter pandemien har det kommet flere produksjonssteder i Europa og i andre land hvor produksjonen har mindre risiko for brudd på menneskerettighetene.

6. Røde Kors har kontorer over hele Norge og i flere av verdens land. Røde Kors støtter også byggeprosjekter i andre nasjonalforeninger. Eksempler her er bygging og renovering av Røde Kors sine lokasjoner i Norge og byggeprosjekter som en del av en humanitær aktivitet. Leverandørkjedene for bygg- og anleggsmaterialer er komplekse og fragmenterte. Dette fører til begrenset sporbarhet og lite åpenhet, noe som øker risikonivået for brudd på menneskerettigheter og miljøhensyn. Risikoen er størst nedover i leverandørkjeden, hvor råvarer utvinnes og bearbeides, men det er også en risiko for at det kan være kritikkverdige arbeidsforhold når tjenestene utføres.

7. Alle Røde Kors sine lokasjoner benytter renholds- og administrasjonstjenester. Det er dokumentert brudd på menneskerettigheter og arbeidsvilkår innenfor disse tjenestene både nasjonalt og internasjonalt.

8. Kontorrekvisita, batterier, sportsutstyr og andre leker produseres ofte i fremvoksende marked og utviklingsland, som har en høy risiko for brudd på menneskerettigheter, samt miljøkonsekvenser. Ved utvinning av råvarer, montering og produksjon er det i noen markeder vanlig med lav lønn, urimelig overtid, problemer rundt helse og sikkerhet, samt utnyttning av fremmedarbeidere.

Røde Kors har av disse valgt å prioritere risikoområdene tøy og tekstil, samt renholdstjenester, for de kommende årene. I tillegg til dette prioriterer Røde Kors egen aktsomhet i styringsverktøy og prosesser, da dette er verktøy som kan påvirke en større andel leverandører gjennom Røde Kors sine kjøp.

I prioriteringen av hvilke risikoområder som Røde Kors skal fokusere på først, har vi tatt hensyn til:

- Sannsynligheten for negative effekter i bransje og produkt.
- Alvorlighetsgraden hvis Røde Kors finner negative effekter av sitt humanitære arbeid.
- Muligheten Røde Kors har til å påvirke forholdene, og til å inngå et samarbeid for oppretting av skaden hvis brudd skjer.

En gjennomgang av den registrerte informasjonen vi har i systemene våre, viser at vi mangler informasjon om kontrakter og leverandører. Vi har også behov for å oppdatere og systematisere leverandørinformasjonen slik at den er tilgjengelig når vi skal gjennomføre risikovurderinger. Derfor løfter vi også opp dette som et fokusområde for Røde Kors for kommende periode.

BEGRUNNELSE FOR HVORFOR DISSE UTFORDRINGENE ER PRIORITERT SOM MEST VESENTLIGE FOR MENNESKER, DYR, SAMFUNN OG MILJØ

2.A.2 Beskriv: a) virksomhetens rutiner for kartlegging og identifisering av risiko og hvordan den negative påvirkningen/skaden ble identifisert og prioritert i denne perioden. b) eventuelle deler av virksomheten som ikke er dekket i denne rapporteringen (produktgrupper, egne produkter, avdelinger eller lignende) og hvorfor dere har valgt å ikke prioritere disse i det videre arbeidet; c) hvordan informasjon ble hentet inn, hvilke kilder som er benyttet og hvilke interessenter som er involvert/dere har snakket med; d) om det er identifisert områder eller tema hvor det er manglende informasjon for å danne seg et helhetlig bilde, og hvordan dere planlegger å gå frem for å få mer informasjon/håndtere dette.

a)

Kartlegging og identifisering av risiko skjer i flere trinn. I forbindelse med innhenting av tilbud ber vi tilbyderne om å akseptere og redegjøre for hvordan de oppfyller Røde Kors' etiske krav. Videre vil risiko identifiseres når vi signerer kontrakten, i form av at Røde Kors' etiske krav er en del av malene våre og kontraktene. Eksempelvis er innkjøpsvilkår og kravspesifikasjonen en del av kontrakten. I kontraktsperioden gjennomfører vi periodiske risikovurderinger, aktsomhetsvurderinger og kontrollbesøk.

I tillegg oppdager vi negative konsekvenser og negativ påvirkning/skade gjennom:

- Fagområder, ansatte og frivillige som rapporterer om negative forhold som de oppdager igjennom arbeidet.
- En årlig internrevisjon som rapporterer om sine funn til organisasjonen og styret. Internrevisjonen svarer direkte til styrende organer.
- Varslingsportalen som tar imot varsler fra interne og eksterne. Her er det også mulig å rapportere konfidensielt.
- Økonomi- og administrasjonsavdelingen samler informasjonen over i en systematisk aktsomhetsprosess, som videre følges opp og overvåkes av innkjøp.

b)

Vi har en desentralisert organisasjon hvor innkjøp gjøres lokalt. Dette innebærer at mye informasjon knyttet til kontrakter og leverandører er fragmentert og kan være utfordrende å få tilgang til sentralt. Eksempelvis fører lokale foreninger sitt eget regnskap og er egne juridiske enheter. De mindre lokalforeningene har ikke samme behov for å benytte økonomisystemet, som er systemet vi henter informasjon fra. De gjennomfører også mindre kjøp, slik at vi akkumulert vurderer risikoen for negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø til å være lav i disse lokalforeningene. I tillegg gjøres det innkjøp i utlandet i forbindelse med vårt bistandsarbeid som ikke er dekket i denne rapporten. Her er risiko for negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø høyere.

c)

Den desentraliserte innkjøpsmodellen medfører at innkjøp må prioritere de enhetene hvor vi har tilgang til informasjon om økonomiske forhold, og som vi får tilsendt transaksjonsdata fra, og som dermed kan gi oss informasjon om leverandørene. Ressurssituasjonen gjør at vi må prioritere de store kjøpene, da det er der risikoen for negative effekter er størst.

d)

For å imøtekomme manglende informasjon om leverandørene våre har Røde Kors implementert et nytt kontraktsystem, som videre er tilpasset for å kunne samle rett informasjon i systemet. Etter at systemet er tatt i bruk, ser vi at det er flere kontrakter som ikke har blitt registrert i systemet. I bestemmelsene våre er det spesifisert at vi skal følge veiledning for kontrakter, og at alle kontrakter skal registreres i kontraktsystemet. Dette må vi følge opp internt og gjøre kontraktsystemet mer kjent og tilgjengelig for våre ansatte og frivillige. Målsettingen er at kontraktsystemet på sikt skal inneholde en fullstendig oversikt over kontraktene i Røde Kors.

Dette gjorde vi fordi:

- Vi har behov for å vite at vi som Røde Kors har oversikt over risikoen vi har i verdikjeden.

- Det vil hjelpe oss å gjøre gode vurderinger og prioriteringer i aktsomhetsarbeidet.
 - Det er tidkrevende og i noen tilfeller ikke mulig å samle leverandørdata gjennom økonomisystemet, og dette bør lagres på en slik måte at flere får tilgang til informasjonen.
 - Vi har mange juridiske enheter med egen leverandørinformasjon. Det gjør det vanskelig å få oversikt over all risiko på tvers dersom ikke dette er lagret i ett sentralt system.
 - Det er behov for å bygge opp kompetanse om de forskjellige bransjene og hver leverandørs verdikjede.
 - Aktsomhetsvurderinger og mistanke om negative forhold er fulgt opp i flere deler av organisasjonen og har tidligere vært avhengig av hvilken avdeling, funksjon og fagområde som er involvert.
-

ANNEN NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE

2.A.3 Beskriv annen negativ påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø som ble identifisert i kartleggingen i egen virksomhet, leverandørkjeden eller hos forretningsforbindelser i rapporteringsåret og hvordan disse er håndtert

Røde Kors opererer over hele verden og gjennomfører også innkjøp i det som kan beskrives som fiendtlige markeder hvor det er høy risiko for brudd på etiske bestemmelser, og hvor det også vil være problematisk å innhente informasjon for å kunne gjennomføre en aktsomhetsvurdering. Det er mange lokasjoner i Røde Kors og mange aktiviteter som mottar tjenester og produkter som produseres av sårbare grupper. Røde Kors må i disse situasjonene gjøre tydelige prioriteringer i oppfølging av risiko. Spesielt vil det gjelde der hvor Røde Kors må gjøre en avveining i forhold til om den humanitære innsatsen kan ha en større verdi, eksempelvis å redde liv, enn de mulige negative konsekvensene av kjøpene og investeringene. I slike tilfeller skal dette begrunnes og godkjennes av noen med tilstrekkelig mandat til det.

A woman in a blue lab coat and cap is shown in profile, looking down at a laptop in a laboratory setting. Other people in similar attire are visible in the background, working at their stations. The scene is brightly lit with overhead fluorescent lights.

3

Håndtering av prioritert påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere handler om å håndtere funn fra kartleggingen på en god måte. Virksomhetens mest vesentlige negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø prioriteres først. Dette betyr ikke at annen risiko er uvesentlig eller at det ikke håndteres. Hvordan virksomheten er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påvirkning/skade som virksomheten forårsaker eller bidrar til må stanses, forebygges og reduseres. Virksomheter som er direkte forbundet med negativ påvirkning må bruke sin innflytelse til å få forretningsforbindelser (f.eks. leverandører) til å stanse, forebygge og redusere dette. Dette innebærer å utvikle og iverksettes planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne policyer og styringssystemer. Virksomheters vellykkede håndtering av negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø er et avgjørende bidrag til FN's bærekraftsmål.

3.A Stanse, forebygge eller redusere

3.A.1 Legg til mål, status på fremdrift, og beskriv tiltak dere har iverksatt for å håndtere virksomhetens prioriterte negative påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø:

Prioritert negativ påvirkning/skade	Vi mangler informasjon om leverandører og kontrakter, som gjør at vi ikke kan gjøre gode nok risiko- og aktsomhetsvurderinger.
Overordnet mål :	Røde Kors skal ha tilstrekkelig med informasjon for å kunne gjøre gode vurderinger og ha mulighet til å gjøre analyser som viser rett risiko vedrørende mennesker, samfunn og miljø.
Status :	Vi har startet arbeidet.
Mål i rapporteringsåret :	Øke andelen registrerte kontrakter i kontraktsystemet, med tilstrekkelig informasjon til å gjøre gode risikovurderinger.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

Aktsomhetsvurderinger i juni 2023 viste at vi ikke hadde tilstrekkelig informasjon lett tilgjengelig i systemene våre. Vi ønsket å gjøre kontraktsystemet mer brukervennlig, og å synliggjøre informasjon som allerede var kjent ved signering. Dette er eksempelvis informasjon som opsjonsperioder og omfang, og hvilke risikovurderinger og aktsomhetstiltak som ble gjort før kontrakten ble signert.

Derfor har vi startet arbeidet med å endre funksjonaliteten i systemene våre slik at vi fremover kan registrere mer informasjon på hver kontrakt og enklere søke opp informasjonen som vi trenger, når vi trenger det. Vi har også endret informasjonen som skal registreres på leverandørkortet slik at aktsomhetsvurderinger dokumenteres når leverandøren blir opprettet i systemet.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Ved å tilgjengeliggjøre mer av den informasjonen som er kjent ved avtaleinngåelsen til resten av organisasjonen, vil det øke bevisstheten på de etiske kravene, og på sikt gjøre organisasjonen mer i stand til å gjøre gode vurderinger og utvikle seg. Det vil også gjøre de som inngår avtaler mer bevisste på hvilke vurderinger de må gjøre før avtalen signeres. Det vil etablere en varig metode for å samle inn informasjon om avtaler og leverandører som kommer alle til gode, og reduserer risiko for at vi ikke gjør tilstrekkelige vurderinger.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Vi har en risiko for at mennesker som arbeider i verdikjeden til Røde Kors, ikke har gode nok arbeidsvilkår og i verst tenkelige utfall, opplever brudd på deres rettigheter.
Overordnet mål :	Alle som jobber på Røde Kors' lokasjoner, skal ha akseptable arbeidsvilkår og arbeidsforhold.
Status :	Planlagt oppstart i 2024.
Mål i rapporteringsåret :	Røde Kors har to mål i rapporteringsåret: 1. Kartlegge arbeidsforholdene for renholderne som vasker på de store Røde Kors-lokasjonene i Norge. 2. Gjennomføre aktsomhetsvurderinger på en stor kontrakt med stikkprøver av arbeidsvilkår og arbeidsforhold.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

Planlagte tiltak er å kartlegge alle renholdskontraktene i Røde Kors slik at vi med sikkerhet kan vite hvilke vurderinger og tiltak som er gjort i kontrakten og av leverandøren for å redusere negative effekter på mennesker, samfunn og miljø. Renholdskontraktene har varierende alder, og det er derfor uklart om det er stilt nødvendige krav og gjennomført tilstrekkelige aktsomhetsvurderinger før avtalene ble inngått.

Dersom vi avdekker gap, vil vi gå i dialog med leverandørene og be om en revidering av kravene og innkjøpsvilkårene, samt be om at de fyller ut den informasjonen som vi ber om. Det bør i tillegg gjennomføres stikkprøver på personell som vasker i Røde Kors sine lokaler for å se om informasjonen som blir gitt, stemmer.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Målsetningen for 2024 og 2025 er at Røde Kors skal ha en oversikt og en visshet om at kontrakter og leverandører som gjennomfører renhold på store Røde Kors' lokasjoner, er aktsomhetsvurdert slik at Røde Kors kan være trygg på at alle som jobber på Røde Kors sine store lokasjoner, skal ha akseptable arbeidsvilkår og arbeidsforhold.

3.B Andre tiltak for å håndtere negativ påvirkning/skade:

Beskriv virksomhetens tverrgående tiltak for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning/ skade på mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden

3.B.1 Reduksjon av natur- og miljøpåvirkning

Norges Røde Kors anerkjenner at drift og humanitær innsats også kan ha negative klima- og miljøkonsekvenser. Derfor har vi forpliktet oss til å møte og redusere de humanitære konsekvensene av klimakrisen, og til å redusere eget klima- og miljøfotavtrykk. Vår forpliktelse til å beskytte klimaet og miljøet er en del av verdens kollektive innsats for å møte felles mål, herunder Paris-avtalen fra 2015 og FNs bærekraftsmål. Vi som organisasjon må sette realistiske, men ambisiøse målsettinger og tiltak for å bidra til dette.

Landsstyret vedtok høsten 2023 en klimaplakat for hele Røde Kors. Hensikten er å motivere og stimulere til klima- og miljøvennlige handlinger. «Innkjøp og ombruk» er noen av temaene. Klimaplakaten ble sendt til landets om lag 370 lokalforeninger og er enkel å forstå og gjennomføre. Veiledningsmateriell og kommunikasjonsmateriell fulgte med.

Røde Kors leverer i 2023 to klimaregnskap. Det første er knyttet til Miljøfyrtårn og vil utarbeides av alle sertifiserte distrikt, pluss nasjonalkontoret. Det andre klimaregnskapet er det såkalte «Humanitarian carbon calculator-regnskapet» (HCC) som gjelder for hele Røde Kors, og som også inkluderer finansielle utslippsdata. Selv om HCC-regnskapet favner om hele organisasjonen, er det mangelfullt på enkelte områder. For eksempel inkluderer det bare deler av frivilligheten. HCC ble ferdig utviklet i 2022 og er en metode og et verktøy for å utarbeide klimaregnskap for hele den humanitære sektoren.

HCC-klimaregnskapet for 2023 vil vise at vi innenfor «Scope 3» finner den største delen av Røde Kors sitt utslipp av Co2-ekvivalenter, og at «Overføringer til partnere» er den enkeltkategorien med det høyeste utslippet. Dette er likviditetsoverføringer (finansiell støtte) til ICRC, IFRC og Røde Kors- og Røde Halvmåne-partnere. Da dette er store beløp, slår det veldig ut i utslippsbergingen. Men også innkjøp av varer og tjenester vil allokere et høyt utslipp i 2023.

3.B.2 Reduksjon av klimagassutslipp

2023 var siste år i Røde Kors sin 3-årige strategiperiode, gjeldene for årene 2021–2023. I 2024 går vi inn i ny strategiperiode for årene 2024–2026. Når det gjelder egne utslippskutt har vi i perioden 2021–2023 hatt et årlig mål om 10 % reduksjon i CO₂e fra flyreiser i Røde Kors. Dette har vi klart med god margin for årene 2021 og 2022, men i 2023 gikk CO₂e fra flyreiser i hele organisasjonen opp 9 %, målt opp mot måltall.

Reisevirksomheten genererer et vesentlig utslipp for Røde Kors, og i 2023 har det blitt arbeidet med å forsterke kravene om å velge miljøvennlige reiser når vi kan, og unngå unødige flyreiser. Det legges opp til at hele organisasjonen skal omfattes av de forsterkede kravene. Røde Kors sin avtale med reisebyrået Berg-Hansen innebærer at organisasjonen kjøper klimavoter for alle flyreiser kjøpt gjennom reisebyrået. Hver klimavote representerer en CO₂-reduksjon på 1 tonn.

For å bli enda mer bevisst hvor vi selv kan ha et negativt klimaavtrykk, har vi begynt arbeidet med å risikovurdere mulig negativ påvirkning på klima og miljø i frivilliges aktiviteter. Dette har vi gjort gjennom vår tilskuddsforvaltning, hvor vi oppfordrer lokalforeningene til å vurdere mulig negativ klima- og miljøpåvirkning og eventuelle tiltak, når de søker tilskudd til Røde Kors-aktiviteter. Vurderingen er frivillig, og 2023 var første året dette ble implementert i søknadsskjemaene. Vi tar sikte på å fortsette dette arbeidet framover, og også forsterke det.

Tilskuddsordningen «Tilskudd til grønne og klimavennlige tiltak» ble godt mottatt av lokalforeningene i 2023, og lokalforeninger fra hele Norge mottok bevilgninger fra ordningen. Formålet med ordningen er å stimulere til å teste ut tiltak eller ta i bruk løsninger for å redusere klimagassutslipp, og bli mer miljøvennlig. En av lokalforeningene som mottok tilskudd, var Søgne Røde Kors, og foreningens hjelpekorps. De har bestilt en el-snoscooter, som er under produksjon, og som høyst sannsynlig vil bli den første av sitt slag som er i aktiv tjeneste i fastlands-Norge. Røde Kors er dermed med på å støtte opp om innovasjon i en tidlig fase i det som kan bli et vesentlig marked i Norge.

3.B.3 Tilpasning av egen innkjøpspraksis (sourcing)

I løpet av året har alle forespørselsdokumenter blitt oppdatert med kravene i Handlingsplanen for Klima og miljø for ansatte (2023–2026).

Ved kjøp skal Røde Kors oppfordre til, og hvis formålstjenlig, velge bærekraftige løsninger med egenskaper som gjør at varer kan brukes på nytt, enkelt repareres, renoveres eller gjenvinnes (sirkulære innkjøp). Dette gjelder også ved kjøp av produkter til videresalg (nettbutikk) eller utdeling.

Ved inngåelse av avtaler, hvor avtalens verdi er større enn 1 000 000 NOK, skal leverandøren vise hvilke miljøkrav- og standarder den setter til seg selv som virksomhet.

Ved inngåelse av avtaler, hvor avtalens verdi er over 1 000 000 NOK, er det ønskelig at leverandøren skal dokumentere at de er miljøsertifisert (ISO 14001 og/eller ISO 9001, EMAS eller Miljøfyrtårn). Dette er også lagt inn i kontraktsystemet, som informasjon som må fylles ut.

3.B.4 Valg av produkter og sertifiseringer

Norges Røde Kors ble miljøfyrtårnsertifisert i 2022. I 2023 startet Røde Kors arbeidet med miljøfyrtårn-sertifiseringer for distriktene. 10 av Røde Kors sine distrikt ble i 2023 miljøfyrtårnsertifisert, og det tas sikte på å sertifisere de øvrige distriktene i 2024. I tillegg er Røde Kors Førstehjelp AS, både avdeling Bergen og avdeling Oslo, miljøfyrtårnsertifisert.

Miljøfyrtårnsertifiseringen gir oversikt over klima- og miljøpåvirkningen og gjør det mulig å jobbe systematisk med å redusere utslipp, og bli mer miljøvennlig, også når det gjelder innkjøp og krav til leverandører. Lokalforeninger og aksjeselskapene i Røde Kors har fått tilbud om å innlemmes i prosessen med å bli miljøfyrtårnsertifisert.

3.B.5 Støtte aktivt opp om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger, eller der lovverket ikke tillater dette, støtte aktivt opp om andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon

Norges Røde Kors er medlem av Abelia, NHOs landsforening for kunnskapsbedrifter. Negotia avdeling Røde Kors har forhandlingsrett i Røde Kors sammen med Akademikerne. Negotia avdeling Røde Kors er del av Negotia i Yrkesorganisasjonenes sentralforbund (YS).

Røde Kors er omfattet av følgende sentrale tariffavtaler:

- Hovedavtalen mellom YS og NHO
- Funksjonæravtalen mellom Negotia og NHO
- Hovedavtalen Tekna

Organisasjonen har følgende særavtaler og administrative retningslinjer:

Hovedavtalen og Funksjonæravtalen er rammeavtaler som på en rekke punkter suppleres med lokale særavtaler og/eller administrative retningslinjer. Det er fremforhandlet følgende lokale særavtaler mellom Norges Røde Kors og Negotia avdeling Røde Kors.

Særavtalene som gjelder per 01.01.2024 er:

- Korte velferdspermisjoner
- Lønnspolitikk
- Arbeid på kveldstid, natt og i helg
- Arbeidstid og gjennomsnittsberegning av arbeidstiden
- Fleksibel arbeidstid
- Lønn under sykdom, foreldre-, svangerskaps- og omsorgspermisjon
- Overtid
- Reisetid ved tjenestereiser
- Resultatbasert lønn og tillegg for Feltsalg
- Samarbeid og medbestemmelse
- Tilgjengelighet utenom arbeidstid
- Tillitsvalgtes arbeidsforhold

3.B.6 Bidrag til utvikling, kompetanseheving og opplæring internt og av leverandører og arbeidere i leverandørkjeden

Alle nye ansatte deltar på et obligatorisk introduksjonskurs som fokuserer på organisasjonens prinsipper og verdier. I tillegg deltar ansatte på obligatoriske kurs om personvern og internasjonal humanitærrett (IHR). Intern opplæring skjer videre på fellessamlinger, og Røde Kors har avdelingsmøter med faglig innhold. Der hvor det er særlig behov, tilbyr fagområdene egne workshops.

Ut mot leverandører bruker Røde Kors innkjøpsvilkårene, krav i konkurranser, kontrakter og samarbeidsmøter. Vi bruker de samme vilkårene mot samarbeidspartnere, donorer og givere.

Røde Kors har flere prosjekter med næringslivet i Norge. Som samarbeidspartnere jobber Røde Kors med næringslivet og adresserer samfunnets humanitære behov med utgangspunkt i Røde Kors' prinsipper, FNs bærekraftsmål og bedriftens kjernevirksomhet. Her er hovedhensikten at Røde Kors og partneren sammen skaper verdi for enkeltmennesker og bidrar til en positiv samfunnseffekt, samt et bærekraftig samfunn. Vi jobber da i fellesskap med å skape økt engasjement og bidra til kompetanseutveksling hos næringslivspartneren og medarbeiderne i verdikjeden. Det er mer utdypende informasjon om disse programmene på www.rodekors.no.

3.B.7 Bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet og leverandørkjeden

Bestemmelser som organisasjonen må følge vedrørende korrupsjon, bestikkelser, samt habilitet, er forpliktet i innkjøpsbestemmelsene.

For leverandører og samarbeidspartnere er korrupsjon og bestikkelser håndtert i innkjøpsvilkårene, med vedlegg 1 «Etikkerklæring for leverandører» (Code of Conduct), og i vedlegg 2 «Egenmeldingsskjema for leverandører».

I 2022 etablerte vi et eget reglement for misligheter og korrupsjon. I 2023 ble det besluttet å gjøre om reglementet for misligheter og korrupsjon til bestemmelser. Disse vil i tillegg gjelde for frivilligheten. Dette arbeidet vil starte i 2024.

Det har vært økt kursing i misligheter og korrupsjon på tvers i organisasjonen de siste årene. Økonomi- og administrasjonsavdelingen har holdt interne foredrag for nasjonalkontoret og distriktene, og det er økt oppmerksomhet fra IFRC og ut til alle fag, samt aktiviteter i utlandet. Utenlandsaktivitetene i Røde Kors har en egen koordinator som følger opp forholdene ute i felt.

3.B.8 Annen relevant informasjon for hvordan dere arbeider med å redusere, forhindre og håndtere negativ innvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø

Røde Kors har engasjert seg særlig i klimakrisen.

Som en del av Den internasjonale Røde Kors- og Røde Halvmåne-bevegelsen forplikter den norske Røde Kors-organisasjonen seg til å bremse den negative effekten klimaendringene har på mennesker og lokalsamfunn. Strategier og årlige handlingsprogram i Røde Kors har derfor tydelige mål og føringer for hva Røde Kors vil oppnå innenfor klima- og miljøetsatsingen.

17. august 2021 undertegnet Norges Røde Kors Klimacharteret. Organisasjoner som slutter seg til charteret, forplikter seg til å redusere de humanitære konsekvensene av klimakrisen og til å redusere eget klima- og miljøfotavtrykk.

De som allerede er hardest rammet av fattigdom, vold og konflikt, blir også hardest rammet av klimaendringene. Å arbeide for et bedre klima og miljø er derfor tett knyttet til Røde Kors sitt oppdrag: å hindre og lindre menneskelig nød og lidelse. I det internasjonale arbeidet har Røde Kors forpliktet seg til å bidra til en sterkere respons på klimakrisen gjennom sine programmer og humanitære operasjoner, med særlig vekt på helsebehovene til mennesker som er rammet av kriser og klimaendringer.

4

Overvåking av gjennomføring og resultater

Overvåkning av gjennomføring og resultater handler om å måle effekten av systematikken og eget arbeid i hvert trinn i aktsomhetsvurderingene, og viser hvorvidt virksomheten gjør gode aktsomhetsvurderinger. Virksomheten må ha systematikk og rutiner på plass for å kunne fange opp og kritisk vurdere egne konklusjoner, prioriteringer og tiltak som er gjort som en del av aktsomhetsvurderinger. Eksempelvis: Er kartlegging og prioritering av mest negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, og som reflekterer de faktiske forholdene? Virker tiltakene for å stanse, forebygge og/eller redusere virksomhetens negative påvirkning/skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant? Dette kan gjelde tiltak virksomheten gjør selv og som utføres av eller i samarbeid med andre. Erfaringene virksomheten gjør seg med arbeidet med aktsomhetsvurderinger brukes for å forbedre prosesser og resultater i fremtiden.

4.A Overvåkning og evaluering

4.A.1 Beskriv a) hvem som har ansvar for å overvåke effekten og resultatene av tiltak iverksatt for å håndtere virksomhetens vesentlige risiko for skade/negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø, og hvordan overvåkingen gjennomføres i praksis, b) hvem som har ansvar for å evaluere virksomhetens implementering og arbeid med aktsomhetsvurderinger, og hvordan evalueringen gjennomføres i praksis:

I Røde Kors er det landsmøtet og det valgte landsstyret som har det overordnede ansvaret for at Røde Kors er ansvarlige. I den daglige driften er det generalsekretæren sitt ansvar, som igjen har delegert dette ansvaret til økonomi- og administrasjonsavdelingen.

Det er økonomi- og administrasjonsavdelingen som har ansvar for å overvåke effekten og resultatene av iverksatte tiltak i verdikjeden igjennom året. I 2023 fikk avdelingen et saksbehandlingssystem for innkjøp, som også benyttes til å følge opp saker som gjelder avvik og negative effekter, som oppdages og arbeides med igjennom året, samt overvåking av progresjon.

Hvert år gjør økonomi- og administrasjonsavdelingen en evaluering av arbeidet med aktsomhetsvurderinger og rapporterer på dette mot Etisk handel og Åpenhetsloven.

4.A.2 Beskriv hvordan dere sannsynliggjør at virksomhetens tiltak for å identifisere, forebygge og redusere negativ påvirkning faktisk fungerer

For å sikre at vi overholder de kravene som vi setter til oss selv i bestemmelser, rutiner og prosesser, har Røde Kors engasjert en uavhengig part til å gjennomføre årlig internrevisjon. Revisjonen skal evaluere og bidra til å forbedre de styrings- og kontrolltiltak som er etablert for risikostyring og måloppnåelse i organisasjonen. Internrevisjonen har hele organisasjonen som sitt arbeidsfelt, de er ikke tilknyttet noe fagområde og har et spesielt fokus på virksomhetens prosesser, risikostyring og kontroll. Det er landsstyret i Røde Kors som fastsetter bestemmelser for organisasjonens internrevisjon og er dens nærmeste overordnede myndighet.

I avtaleforhold med eksterne har Røde Kors flere verktøy for å påse at leverandøren følger de etiske kravene som vi setter til verdikjeden:

- Leverandører og partnere av Røde Kors forplikter seg til å signere innkjøpsvilkår og egenerklæring, som forplikter dem til å være aktsomme. For å kunne inngå en kontrakt med Røde Kors skal vilkårene fylles ut fra en rolle hos leverandøren som kan forplikte virksomheten. I vilkårene har vi spesifisert hva som er nødvendig av informasjonskrav og aktiviteter for å kunne være en godkjent leverandør av Røde Kors.
- I kravspesifikasjonen som inngår i kontrakten, og i kontrakten til partnere er det etiske krav som Røde Kors følger opp at blir etterlevd. Dersom produkt og bransje har en vesentlig risiko, vil de etiske kravene bli løftet opp i forhandlingene og adressert i avtalen. Eksempelvis skal Røde Kors ha et krav om å få innsyn i arbeiderne sine kontrakter og arbeidsforhold, hvis Røde Kors ønsker det.
- Det er også et krav fra Røde Kors at dersom leverandøren ikke imøtekommer kravene fra Røde Kors om tilsyn, vil det i ytterste konsekvens føre til at Røde Kors avslutter kontraktsforholdet.

Røde Kors gjennomfører kontroller der det er mistanke om negative effekter. Der hvor det er hensiktsmessig med en aktsomhetskontroll, vil det utarbeides en rapport som forteller alle parter hva tilsynet gjelder, og hvilke forhold som det er spesielt ønskelig å vurdere.

Eksempler på forhold som vurderes, er:

- Mistanke om mislighold og korrupsjon.
- Problematiske forhold innenfor leverandørens bransje.
- Produktspesifikasjoner (råvarer, produksjonsmetoder, kjemikalier).
- Arbeidsforhold, betingelser og forhold.
- Om virksomhetens administrasjon er tilstrekkelig.
- Om leverandøren setter strenge nok etiske krav til seg selv.

Misligheter og mistanke om negative effekter registreres flere steder:

- Varslingsportalen kan motta varslings saker fra alle deler av organisasjonen.
- Innkjøp følger opp mistanke om negative effekter i saksbehandlingssystemet.
- Hver avdeling følger opp sine saker i den daglige driften.

5

Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om arbeidet knyttet til virksomheters aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er at den bygger på konkrete aktiviteter og resultater. Virksomheten skal kommunisere offentlig om relevante styringsdokumentet knyttet til aktsomhetsvurderinger, eksempelvis policyer, retningslinjer, prosesser og aktiviteter knyttet til å identifisere og håndtere virksomhetens faktiske og potensielle negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø. Kommunikasjonen bør inkludere hvordan risikoen er avdekket og håndtert, samt hvilke effekter man oppnådde av tiltakene/aktivitetene. Etter åpenhetslovens §4 skal virksomheter som er omfattet årlig offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderinger.

5.A. Kommunisere eksternt

5.A.1 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer med berørte interessenter om håndteringen av negativ påvirkning/skade

Røde Kors vil etterstrebe seg å ta ansvar for dialogen i tilfeller der negativ påvirkning og skade skjer, dersom dette er mulig og hensiktsmessig. Dette skjer ved:

- Røde Kors vil som hovedregel gå i dialog med interessenter om hvordan best håndtere negativ påvirkning eller skade. Dette er arbeidere, fagforeninger, ledere, aktivitetsansvarlige eller andre representanter.
- Der hvor skaden gjelder arbeidere i verdikjeden, er rutinen at Røde Kors skal etablere kontakt med de det gjelder for å direkte kunne overvåke at skaden blir rettet opp i.

Hvordan vi kommuniserer eksternt og internt om negativ påvirkning, vil være avhengig av hva som har skjedd, og hva den negative påvirkningen eller skaden gjelder. Dette kan eksempelvis være sensitiv informasjon for enkeltpersoner. Alvorlighetsgraden bestemmer hvilke aksjoner som gjøres, og sakens natur vil bestemme kommunikasjonsnivået og mulighetene Røde Kors har til å kommunisere. Røde Kors vil aldri oppgi personinformasjon eller gi informasjon som skader mennesker eller samfunn.

Hvis noe kriminelt skjer, vil Røde Kors som en hovedregel anmelde forholdet. Hvis en donator har bevilget penger til en aktivitet, vil også de få en rapport om forhold som er oppdaget.

5.A.2 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer offentlig rundt eget arbeid med kartlegging og håndtering av negativ påvirkning/skade

Røde Kors rapporterer årlig om negative effekter og arbeidet med aktsomhetsvurderinger til Etisk handel, som resulterer i denne rapporten; aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis, Redegjørelse for 2023.

Dette er rapporten som Røde Kors bruker som sin åpenhetsrapport, og den blir videre publisert på nettsiden www.rodekors.no.

5.A.3 Beskriv virksomhetens rutine for å ivareta og besvare eksterne henvendelser relatert til informasjonskravet pålagt virksomheter under åpenhetsloven.

Alle kan kontakte Røde Kors for å få mer informasjon om hvordan faktiske og potensielle negative konsekvenser er håndtert.

Innkjøp på nasjonalkontoret er et sentralt kontaktpunkt hvor interne og eksterne kan henvende seg for å få mer informasjon om arbeidet til Røde Kors i forbindelse med Åpenhetsloven og aktsomhetsvurderinger.

Kontaktinformasjon er: innkjop@redcross.no

Ved at en sentral rolle har ansvaret, tilrettelegger Røde Kors for at hele organisasjonen drar nytte av henvendelsene vi mottar, kunnskap som samles inn, og at relevante forhold blir kartlagt, lagret, hensyntatt og delt.

Alle henvendelser til innkjøp i Røde Kors vil bli loggført i et system hvor saken behandles, overvåkes og følges opp. Videre gir systemet en mulighet for å rapportere på hendelser.

Røde Kors setter følgende krav til hvordan de skal svare på henvendelser:

- Svaret og informasjonen skal gis skriftlig og må være dekkende og forståelig.
- Røde Kors skal gi informasjon innen rimelig tid, og senest innen tre uker. Hvis Røde Kors vurderer informasjonsmengden som «uforholdsmessig byrdefullt», kan de utvide fristen til to måneder.
- Dersom Røde Kors ser seg nødt til å avslå et informasjonskrav, vil Røde Kors informere om det rettslige grunnlaget for avslaget, klageadgangen og -fristen. Røde Kors vil også opplyse om Forbrukertilsynet som tilsyns- og veiledningsorgan.
- Den som får avslag på et informasjonskrav, kan innen tre uker, fra avslaget ble mottatt fra Røde Kors, kreve å få en nærmere begrunnelse for avslaget. Denne begrunnelsen skal Røde Kors gi skriftlig, snarest mulig og senest innen tre uker etter at det er mottatt.

Dersom informasjonen som blir forespurt er gradert etter Sikkerhetsloven eller beskyttet etter Åndsverkloven, eller på annen måte kan skade personer eller samfunn, vil ikke Røde Kors opplyse om dette. Dette betyr eksempelvis at Røde Kors aldri informerer om private forhold eller detaljer om varslingssaker, forretningshemmeligheter, lisenser, leverandørinformasjon, utfordrer opphavsrett, eller gir fra seg personopplysninger, uten at det er gitt særlig tillatelse til dette. Røde Kors tar alltid hensyn til personlige, menneskelige, og forretningsmessige forhold i rapporteringen.

6

Gjenoppretting der dette er påkrevd

Når en virksomhet har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til skade på mennesker, dyr, samfunn eller miljø håndteres skaden gjennom å sørge for gjenoppretting, eller samarbeide om gjenoppretting. Gjenoppretting kan innebære økonomisk erstatning eller kompensasjon, en offentlig beklagelse, eller at skaden på annet vis rettes opp. Det handler også om å sørge for tilgang til klageordninger for arbeidere og/eller lokalsamfunn slik at de kan få sin sak hørt og håndtert.

6.A Gjenoppretting

6.A.1 Beskriv virksomhetens policy for gjenoppretting ved negative konsekvenser for mennesker, dyr, samfunn og miljø

Røde Kors har en rutine for å sikre gjenoppretting i tilfeller hvor virksomheten er årsaken til, eller medvirker til, negativ påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø, som innebærer god og effektiv dialog med berørte parter. Dette er forpliktet igjennom innkjøpsbestemmelsene som gjelder for alle i organisasjonen, i rutinen for aktsomhetsvurderinger og i veiledningen for aktsomhetsvurderinger, som gjelder for alle ansatte.

Dette innebærer:

- Alle varsler skal håndteres med varsomhet, tas alvorlig og alltid bli besvart og fulgt opp.
- Alle gjenopprettingsaker skal dokumenteres og følges opp.
- Røde Kors vil først kartlegge graden av innvirkning, om vi er direkte årsak til, har forårsaket eller har medvirket til skaden.
- Alvorlighetsgraden må analyseres og dokumenteres.
- Aksjoner skal være forholdsmessig til den negative effekten og/eller skaden som er avdekket.

I samarbeid om gjenoppretting skal Røde Kors sørge for:

- At så fremt det er mulig, skal situasjonen gjenopprettes til slik den var før skaden inntraff.
- Bistå interessenter til å følge de kravene som Røde Kors setter til seg selv og andre samarbeidspartnere.
- At det er tilstrekkelig samarbeid med interessenter for å redusere de negative effektene og skadene som er identifisert. Interessenter kan eksempelvis være interne aktiviteter og/eller samarbeidspartnere og leverandører.
- Røde Kors skal vurdere fremtidige tiltak så vi kan forhindre lignende hendelser.
- Røde Kors ønsker å kjenne effekten av arbeidet som gjøres med bedring av menneskerettigheter og arbeidsforhold i leverandørkjeden, og skal alltid kartlegge tidligere tiltak og effekten av disse for fremtidig læring.

Der Røde Kors er forbundet med skade, men ikke selv har ansvar for gjenoppretting, skal Røde Kors gå i dialog med interessenter og berørte parter, og bruke sin innflytelse til å påse at gjenoppretting skjer. Det skal legges vekt på samarbeid med forretningspartnere og leverandører om deres ansvar for gjenoppretting, og hva Røde Kors skal og kan bidra med. Røde Kors skal kreve at den virksomheten det gjelder dokumenterer hva som gjøres, eksempelvis i form av erstatning, og hva langtidseffekten av tiltakene er.

Det skal være rett til å klage på iverksatte tiltak for alle berørte parter. Aksjonene som gjennomføres, skal samsvare med den negative skaden og effekten som er oppdaget.

Beskriv eventuelle tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden

Vi har så langt ikke avdekket forhold i 2023 som har krevd at Røde Kors gir en erstatning eller at det har vært behov for at vi gjenoppretter en skade på mennesker og samfunn.

6.B Sikre tilgang til klagemekanismer

6.B.1 Beskriv hva virksomheten gjør for å sikre at ansatte i egen virksomhet og andre interessenter, spesielt påvirkede arbeidere samt lokalsamfunn har tilgang til varslingskanaler og klagemekanismer, når det er aktuelt

Røde Kors sin varslingsportal er tilgjengelig for både interne og eksterne på siden www.rodekors.no. Alle varslings saker vil bli besvart og behørig håndtert.

Varslingsportalen til Røde Kors er på intranett, i reglementet og i bestemmelsene. Link er: <https://www.rodekors.no/om/kontakt/varsling/>

Alle kan også melde inn saker til det internasjonale Røde Kors forbundet, IFRC, om dette er mer naturlig.

IFRC sier følgende på sin hjemmeside om deres varslingsportal:

«The IFRC's Integrity Line reporting system is available for anyone to report any possible misconduct involving the IFRC and our Red Cross and Red Crescent Societies around the world.

[...]

The International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (IFRC) is fully committed to creating a safe, inclusive and dignified environment for the communities we serve, and for all our volunteers and staff.

[...]

Anyone can report any incident or misconduct that affects the integrity of IFRC personnel, assets or operations. This includes: fraud and corruption, sexual exploitation and abuse, harassment, child safeguarding, security incidents, health and safety, information security breaches and emblem misuse.

[...]

Here is how to report: <https://www.ifrc.org/our-promise/do-good/report-concern>»

Kontaktinformasjon:

Røde Kors
Anne Solberg, fagleder innkjøp
anne.solberg@redcross.no